ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ
କଟକ- ୭୫୩୦୦୬, (ଓଡ଼ିଶା)ଭାରତ
ଫୋନ : ୯୧-୬୭୧-୨୩୬୭୭୬୮-୭୮୩
ଫାକ୍ସ : ୯୧-୬୭୧-୨୩୬୭୬୬୩
ଇ.ମେଲ : crrictc.nic@nic.in
URL : http://www.crri.icar.gov.in

Cover: S.K. Sinha

ପକେଟ ଡାଏରୀ-୨ (ସଂଶୋଧିତ)

ଧାନ ଫସଲର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପୋକ ଏବଂ ସୂତ୍ରକୃମି ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ଦମନ ପ୍ରଣାଳୀ

ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ
ଶ୍ୟାମରଞ୍ଜନ ଦାସ ମହାପାତ୍ର
ତୋତନ ଆଦକ
ନବୀନ କୁମାର ବି. ପାଟିଲ୍
ବାସନା ଗୌଡ଼ା ଜି.
ଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ପାଣ୍ଡି ଜି.
କେ. ରାଜଶେଖର ରାଓ
ଆନ୍ନା ମଲାଇ ଏମ୍.
ପ୍ରଶାନ୍ତି ଗୋଲିଭୀ
ସୋମନାଥ ଏସ୍. ପୋଖାରେ
କେ. ଶଙ୍କରୀ ମୀନା

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ
(ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରିଷଦ)
କଟକ-୭୫୩୦୦୬, ଓଡ଼ିଶା

ପକେଟ ଡାଏରୀ - No.2 (ସଂଶୋଧିତ)

ଧାନ ଫସଲର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପୋକ ଏବଂ ସୂତ୍ରକୃମି ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ଦମନ ପ୍ରଣାଳୀ

ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ
ଶ୍ୟାମରଞ୍ଜନ ଦାସ ମହାପାତ୍ର
ତୋତନ ଆଦକ
ନବୀନ କୁମାର ବି. ପାଟିଲ୍
ବାସନା ଗୌଡ଼ା ଜି.
ଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ପାଣ୍ଡି ଜି.
କେ. ରାଜଶେଖର ରାଓ
ଆନ୍ନା ମଲାଇ ଏମ୍.
ପ୍ରଶାନ୍ତି ଗୋଲିଭୀ
ସୋମନାଥ ଏସ୍. ପୋଖାରେ
କେ. ଶଙ୍କରୀ ମୀନା

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ
(ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରିଷଦ)
କଟକ-୭୫୩୦୦୬, ଓଡ଼ିଶା

ଧାନ ଫସଲର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପୋକ ଏବଂ ସୂତ୍ରକୃମି ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ଦମନ ପ୍ରଣାଳୀ

ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ, ଶ୍ୟାମରଞ୍ଜନ ଦାସ ମହାପାତ୍ର, ତୋତନ ଆଦକ, ନବୀନ କୁମାର ବି. ପାଟିଲ, ବାସନା ଗୌଡ଼ା ଜି., ଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ପାଣ୍ଡି ଜି., କେ. ରାଜଶେଖର ରାଓ, ଆନ୍ନା ମଲାଇ ଏମ୍., ପ୍ରଶାନ୍ତି ଗୋଲିଭୀ, ସୋମନାଥ ଏସ୍. ପୋଖାରେ, କେ. ଶଙ୍କରୀ ମୀନା (୨୦୨୦)

ସମ୍ପାଦନା- ଡାଃ ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

ମୁଖ୍ୟ, ଫସଲ ସୁରକ୍ଷା ବିଭାଗ

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରକାଶକ - ଡାଃ ହିମାଂଶୁ ପାଠକ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ- ୭୫୩୦୦୬, (ଓଡ଼ିଶା)ଭାରତ

ଫୋନ : ୯୧-୬୭୧-୨୩୬୭୭୬୮-୭୮୩

ଫାକ୍ସ୍ : ୯୧-୬୭୧-୨୩୬୭୬୬୩

ଇ.ମେଲ : crrictc.nic@nic.in /URL:http://www.crri.icar.gov.in

ପକେଟ ଡାଏରୀ – No.2 (ସଂଶୋଧିତ)

ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାର

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ-୭୫୩୦୦୬, (ଓଡ଼ିଶା)ଭାରତ

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ହଳଦିଆ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ	୧
କାହାଳିଆ ବା ବଙ୍ଗୀପୋକ	୨
ମାଟିଆ ଗୁଣ୍ଡିପୋକ	୩
ଧଳାପିଠିଆ ଗୁଣ୍ଡିପୋକ	୩
ସବୁଜଗୁଣ୍ଡି ପୋକ ବା ଦୀପାବଳୀ ପୋକ	୪
ପତ୍ରମୋଡ଼ା ପୋକ	୫
ବିରିହାପୋକ	୬
ନଳୀପୋକ	୭
ଲେଡ଼ାପୋକ	୮
ଗନ୍ଧିପୋକ	୯
ଉଈ	୧୦
ଦହିଆ ପୋକ	୧୧
ଧାନ କେଣ୍ଡା ଅଷ୍ଟପଦୀ (ମାଇଟ୍)	୧୨
ସୂତ୍ରକୃମି	୧୩
ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷତିକାରକ କୀଟ	୧୪-୧୬
ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଦେହଳୀ ସୀମା	୧୭
ଧାନ ଫସଲର ଉପକାରୀ ଜୀବଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ	୧୮-୧୯
ଦମନ ପ୍ରଣାଳୀ	୨୦-୨୪

ହଳଦିଆ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ଅଣ୍ଡା ପୁଞ୍ଜ

ମୃତ ମଞ୍ଜିପତ୍ର

ଧଳା କେଣ୍ଡା

କାହାଳିଆ ବା ବଙ୍ଗୀପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

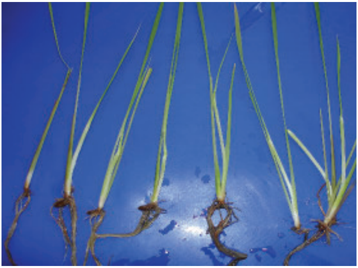

ପିଆଜ ଷଣ୍ଢା ଲକ୍ଷଣ

ମାଟିଆ ଗୁଣ୍ଡି ଓ ଧଳାପିଠିଆ ଗୁଣ୍ଡି ପୋକ

ମାଟିଆଗୁଣ୍ଡି ଛୋଟ ପୋକ

ବୟସ୍କ ମାଈ ପୋକ

ଧଳାପିଠିଆ ଗୁଣ୍ଡିପୋକ

ଚକଡା ପୋଡା ଲକ୍ଷଣ

ସବୁଜ ଗୁଣ୍ଡି ପୋକ ବା ଦୀପାବଳୀ ପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ପୋକ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନଗଛ

ପୋକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାପୁଥିବା ଟୁଙ୍ଗ୍ରୋ ରୋଗ

ପତ୍ରମୋଡା ପୋକ

ଶୂକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ ଗଛ

ବିରିହାପୋକ

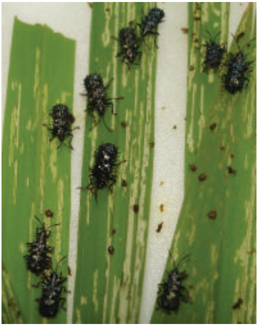

ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ର

ପୋକ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ କ୍ଷେତ

ନଳୀପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ଶୂକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ ଗଛ

ଲେଡା ପୋକ

ଲାର୍ଭା ବା ଶୂକ

ଲାର୍ଭା ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ ଗଛ

ଗନ୍ଧିପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ଆକ୍ରାନ୍ତ କେଣ୍ଡା

ଉଈ

ଉଈ

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ ମୂଳ

ଦହିଆ ପୋକ

ବୟସ୍କ ପୋକ

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଧାନ କ୍ଷେତ

ଧାନ କେଣ୍ଡା ଅଷ୍ଟପଦୀ (ମାଇଟ୍)

ଅଷ୍ଟପଦୀ

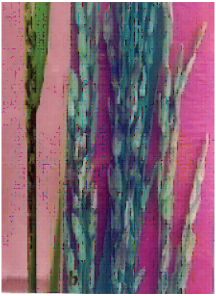

ଆକ୍ରାନ୍ତ କେଣ୍ଡା

ଆକ୍ରାନ୍ତ କେଣ୍ଡା

ସୂତ୍ରକୃମି

ଧାନ ଚେରରେ ଗଣ୍ଠି କରୁଥିବା ସୂତ୍ରକୃମି

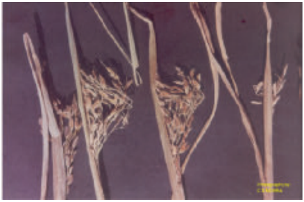

କାଣ୍ଡ ସୂତ୍ରକୃମି ଆକ୍ରାନ୍ତ କେଣ୍ଡା

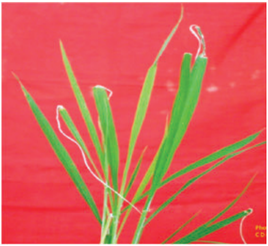

ସୂତ୍ରକୃମି ଆକ୍ରାନ୍ତ ସୁଖିଲା ପତ୍ର

ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷତିକାରକ କୀଟ

ସବୁଜ ଶୃଙ୍ଗି ଶୂକ ଓ ବୟସ୍କ ପ୍ରଜାପତି

ସବୁଜ ଶୃଙ୍ଗି ଶୂକ

ଧଳା କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ମଥ୍

ଝିଣ୍ଟିକା

ଜଉପୋକ

ଧାନ ଚେର ଜଉପୋକ

ଗାର ଯୁକ୍ତ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା

ଗୋଲାପି କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ଶୂକ

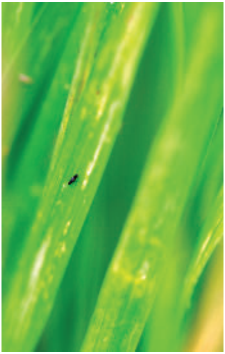

ଉକୁଣିଆ ପୋକ

ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ର

ଧାନର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବଙ୍କ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଦେହଳୀ ସୀମା

ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବ	ଆର୍ଥିକ ଦେହଳୀ ସୀମା	ପରିଚ୍ଛେଦ
କାହାଳିଆ ପୋକ	ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ଗୋଟିଏ ଶଣ୍ଢା	20
ହଳଦିଆ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ	ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ଗୋଟିଏ ମଥ୍ ବା ଅଣ୍ଡାପୁଞ୍ଜ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ୧-୨ ମଞ୍ଜିକିଳା ବା ଧଳା ଶୁଖିଲା କେଣ୍ଡା	20
ଗଛଡିଆଁ ବା ପତ୍ରଡିଆଁ ପୋକ	ପ୍ରତି ବୁଦାରେ ୫-୧୦ ଡିଆଁପୋକ	21
ପତ୍ରମୋଡା ବା ନଳୀପୋକ	ପ୍ରତି ବୁଦାରେ ୧-୨ ଟି ମୋଡାପତ୍ର/କଟା ପତ୍ର	21
ବିରିହା ପୋକ	ପ୍ରତି ବୁଦାରେ ୧-୨ ବୟସ୍କ ପୋକ ବା ୧-୨ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପତ୍ର	21
ଲେଡା ପୋକ/କେଣ୍ଡା କଟା ପୋକ	୨ଟି ଶୁକ ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ବା ୨ଟି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଗଛ	22
ଗନ୍ଧି ପୋକ	ପ୍ରତି ବୁଦାରେ ୨ଟି ପୋକ ବା ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ୫ଟି ପୋକ	
ଉକୁଣିଆ ପୋକ	ପ୍ରତି ବୁଦାରେ ୧-୨ ମୋଡାପତ୍ର	22
ଚେର ଗଣ୍ଠି ସୂତ୍ରକୃମି	ପ୍ରତି ଗଛରେ ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଠି	22
ଧାନ କେଣ୍ଡା ଅଷ୍ଟପଦୀ	*	22

* ଯଦି ଗଲା ଧାନ ଋଷରେ ଅଷ୍ଟପଦୀ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଧାନଋଷରେ ପ୍ରତିଷେଧ ମୂଳକ ଦମନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନେବା ଉଚିତ୍ ।

ଧାନ ଫସଲର ଉପକାରୀ ଜୀବଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ

ସରୁକଙ୍କୀ

କଙ୍କୀ

ହିଂସ୍ରସ୍ୱଭାବ ବୁଢ଼ିଆଣୀ

ବୁଢ଼ିଆଣୀ

ବୁଢ଼ିଆଣୀ

ମହୁମାଛି

ପରଭୋଜୀ

ଦମନ ପ୍ରଣାଳୀ

କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ, ପତ୍ରମୋଡ଼ା ପୋକ ଏବଂ କାହାଲିଆ ପୋକ :

୧) ଅଣ୍ଡିରା ହଳଦିଆ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକର ସଂଖ୍ୟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏକର ପ୍ରତି ୨ଟି ଯୌନସଂବେଦୀ ବା ଯନ୍ତା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ସପ୍ତାହରେ ୩୦ ଟି ରୁ ଅଧିକ ଅଣ୍ଡିରାପୋକ ପଡିଲେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ ।

୨) ଏକର ପ୍ରତି ଗୋଟିଏ ଆଲୋକ ଯନ୍ତା ବ୍ୟବହାର କରି କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ଓ କାହାଳିଆ ପୋକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରେ ।

୩) ରୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଚାରାର ମୂଳକୁ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ୨୦ ଇ.ସି. କୀଟନାଶକରୁ ଦୁଇ ମି.ଲି.କୁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ଦ୍ରବଣ କରି ୧୨ ଘଣ୍ଟା ବୁଡାଇଲେ ଏହି ପୋକ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷାମିଳେ ।

୪) ଧାନ କଟା ପରେ କିଆରୀରେ ଥିବା ଧାନମୂଳକୁ ଚଷ କରି ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

୫) ନିମ ତେଲ ୫ ମି.ଲି. ୧ ଲିଟର ଏବଂ ୨ ମି.ଲି. ତରଳ ସାବୁନ୍‌ରେ ପାଣି ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

୬) ସାତ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ୬ ଥର ଟ୍ରାଇକୋଗ୍ରାମା ଜାପୋନିକାକୁ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୫୦,୦୦୦ ବୟସ୍କ ହିସାବରେ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ ଦେଖାଯିବାର ୩ ଦିନ ପରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

୭) ଦାନାଦାର କୀଟନାଶକ କ୍ଲୋରାନ୍‌ଟ୍ରାନିଲିପ୍ରୋଲ୍ ୦.୪ ଜିକୁ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦ କିଲୋ, କାରଟାପ୍ ୪ ଜି ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କିଲୋ, କାର୍ବୋଫ୍ୟୁରାନ୍ ୩ ସି. ଜି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କିଲୋ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

୮) ତରଳ କୀଟନାଶକ କ୍ଲୋରାନଟ୍ରାନିଲିପ୍ରୋଲ ୧୮.୫ ଏସ୍.ସି ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୫୦ ମି.ଲି., ଥିଆମିଥୋକ୍ସାମ୍ ୨୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦୦ ଗ୍ରାମ, ଫିପ୍ରୋନିଲ ୫% ଏସ୍.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧.୫ ଲିଟର ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୋକ ଦେଖିବାପରେ ବ୍ୟବହାର କରାଗଲେ ଏହି ପୋକ ସହଜରେ ଦମନ ହୁଏ ।

ଗଛଡିଆଁ ଓ ପତ୍ରଡିଆଁ ପୋକ :

୧) ରୋଇବା ସମୟରେ ପ୍ରତି ୧୦ ଧାଡିପରେ ଗୋଟିଏ ଧାଡି ଛାଡିକରି ରୋଇବ ।

୨) ଧାନ କିଆରୀକୁ ପୁରା ସୁଖିଲା ପରେ ଜଳସେଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

୩) ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାରକୁ ୩ ଥରରେ ଯଥା ରୋଇବା, ପିଲଦେବା ଏବଂ କେଣ୍ଡା ବାହାରିବା ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ରୋଇବା ବେଳେ ବୁଦାକୁ ବୁଦା ୧୫ ସେ.ମି. ଏବଂ ଧାଡିକି ଧାଡି ୨୦ ସେ.ମି ଛାଡି ଲଗାଇବା ଉଚିତ୍ ।

୪) ଡିଆଁପୋକ ଆର୍ଥିକ ଦେହଳୀ ସୀମା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ କଲେ ରାସାୟନିକ କୀଟନାଶକ ଇମିଡାକ୍ଲୋପ୍ରିଡ୍ ୧୭.୮ ଏସ୍. ଏଲ୍ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୨୫ ମି.ଲି. ଥିଆମିଥୋକ୍ସାମ୍ ୨୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦୦ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା କ୍ଲୋଥିଆନିଡିନ୍ ୨୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି.ଜି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦୦ ଗ୍ରାମ୍ କିମ୍ବା ଡାଇନୋଟଫ୍ୟୁରନ ୨୦% ଏସ୍. ଜି. ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ସିଞ୍ଚନ କରାଇବା ଉଚିତ୍ ।

୫) ଧାନ କିଆରୀରେ ଏହି ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ପୋକର ପ୍ରାକୃତିକ ଶତ୍ରୁ ବୃଦ୍ଧିଆଣୀ

ଏବଂ ଶାଗୁଆ ଶୁଣ୍ଢପୋକକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ଉଚିତ୍

୬) କୀଟନାଶକ ପ୍ରୟୋଗ ସମୟରେ ଧାନବୁଦାର ମୂଳଆଡକୁ ଲକ୍ଷକରି ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ନଳୀପୋକ, ବିରିହା ପୋକ ଏବଂ ଲେଡା ପୋକ :

୧) ୫ ମି.ଲି. ନିମତେଲକୁ ଏକ ଲିଟର ପାଣି ଏବଂ ୨ ମି.ଲି. ତରଳ ସାବୁନ୍‌ରେ ମିଶାଇ ଦ୍ରବଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

୨) ଧାନ କିଆରୀକୁ ପରିଷ୍କାର ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ କ୍ଷେତର ଚାରିପଟେ ବନ୍ଧରୁ ଅନାବନା ଘାସକୁ ସଫା କରିଦିଅନ୍ତୁ ।

୩) ରାସାୟନିକ କୀଟନାଶକ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ୨୦% ଇ. ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୨୫୦ ମି. ଲି. କିମ୍ବା ଟ୍ରାଇଆଜୋଫସ୍ ୪୦ ଇ. ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୨୫୦ ମି. ଲି. ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା କାର୍ବୋଫ୍ୟୁରାନ୍ ୩% ସି. ଜି. ୨୫ କେଜି ହେକ୍ଟର ପିଛା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

ଗନ୍ଧି ପୋକ :

୧) କୀଟନାଶକ ପାଉଡର ମାଲାଥିଅନ୍ ୫% ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କିଲୋ କିମ୍ବା ଇଥୋଫେନପ୍ରକ୍ସ ୧୦ ଇ.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୫୦୦ ମି.ଲି. ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ।

କେଣ୍ଡାକଟା ପୋକ :

୧) କୀଟନାଶକ ପାଉଡର ମାଲାଥିଅନ୍ ୫% ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କିଲୋ କିଆରୀ ବନ୍ଧରେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ଦହିଆ ପୋକ, ଭକୁଣିଆ ପୋକ, ଜଉ ପୋକ, କନ୍ଦା ମାଛି ଏବଂ ଧାନ କେଣ୍ଡା ଅଷ୍ଟପଦୀ :

୧) ଧାନକ୍ଷେତକୁ ପରିଷ୍କାର ରଖନ୍ତୁ । ଅନାବନା ଘାସ ହିତରୁ ସଫାକରନ୍ତୁ ।

୨) କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ୨୦ ଇ.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୮୭୫ ମି.ଲି., ପ୍ରୋଫେନଫସ୍ ୫୦ ଇ.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦୦୦ ମି.ଲି. ପତ୍ରସିଞ୍ଚା କରନ୍ତୁ ।

ଉଇ :

୧) ୧ କିଲୋ ବିହନକୁ ୬ ମି.ଲି. କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ୨୦ ଇ.ସି. ଏବଂ ଶତକଡା ୧୦ ଭାଗ ଅଠା(ଗମ୍ବୁ ଆରାବିକା)ରେ ମିଶାଇ ବୁଣନ୍ତୁ ।

୨) ହେକ୍ଟର ପିଛା ୩୩ କିଲୋ କାର୍ବୋଫ୍ୟୁରାନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

୩) ଇମିଡ଼ାକ୍ଲୋପ୍ରିଡ଼ ୪୮% ଏଫ୍. ଏସ. ୧.୨୫ ମି. ଲି. ପ୍ରତି କେଜି ବିହନରେ ମିଶାନ୍ତୁ ।

ସୂତ୍ରକୃମି :

୧) ଖରାଦିନେ କ୍ଷେତକୁ ଭଲକରି ଚାଷକରି ରଖନ୍ତୁ ।

୨) ତଳିଘେରାରେ ନିମପିଡିଆ ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟରରେ ୧୦୦ ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

୪) ରୋଇବାର ୭ ଦିନରେ ୨୫ କିଲୋ କାର୍ବୋଫୁରାନ୍ ୩% ସି.ଜି. ପ୍ରତି ହେକ୍ଟରରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା କାର୍ବୋସଲଫାନ୍ ଶତକଡ଼ା ୦.୪ କୁ ୧୫ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଦୁଇଥର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

କେତେକ ଜାଣିବା କଥା :

୧) ସାଧାରଣତଃ ହସ୍ତଚାଳିତ ସ୍ପ୍ରେୟରରେ ଏକ ଏକର ପ୍ରତି ୨୦୦ ଲିଟର ଏବଂ ଏକ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣି କୀଟନାଶକ ସିଞ୍ଚନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

୨) ଯଦି ମେସିନ୍ ଚାଳିତ ସିଞ୍ଚନ ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ତେବେ ୮୦ ଲିଟର ପାଣି ଏକର ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

୩) କୀଟନାଶକ ସିଞ୍ଚନ ସମୟରେ ନିଜର ମୁହଁ, ହାତ, ଆଖି ନିରାପଦରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ । ସିଞ୍ଚନ ପରେ ଭଲ ପରିଷ୍କାର ପାଣିରେ ହାତ, ମୁହଁ ଏବଂ ଆଖିକୁ ଧୋଇବା ଉଚିତ୍ ।

୪) ସବୁବେଳେ କୀଟନାଶକକୁ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

୫) କୀଟନାଶକ ଡବା ବା ପ୍ୟାକେଟ୍ ଉପରେ ଅନୁମୋଦନ, ସତର୍କ ସୂଚନା ଆଦି ଦେଖନ୍ତୁ ।

୬) ଉପର ଲେଖାରେ ବେଚ୍ ନମ୍ବର୍, ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ ନମ୍ବର ଏବଂ ତିଆରି ଓ ନଷ୍ଟ ହେବା ତାରିଖ ଦେଖି କିଣିବେ ।

୭) କୀଟନାଶକ ଦ୍ରବଣ ବ୍ୟବହାର-ପୂର୍ବରୁ ଡବାରେ ଲେଖାଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପଢନ୍ତୁ ।

୮) ସବୁବେଳେ ଅନୁମୋଦିତ ମାତ୍ରାର କୀଟନାଶକ ହିଁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।

୯) ସଠିକ ପ୍ରକାରର ଓ ସଠିକ ଆକାରର ନୋଜେଲ୍ ବାଛନ୍ତୁ ।

୧୦) କେବଳ ଅନୁମୋଦିତ ମାତ୍ରା ଓ ଦ୍ରବଣ ପରିମାଣ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

୧୧) କୀଟନାଶକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସରିଯାଇଥିଲେ ତାହା କିଣନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୧୨) ଅଧିକ ମାତ୍ରାର କୀଟନାଶକ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କାରଣ ଏହା ଗଛ ଓ ପରିବେଶ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ।

୧୩) ଠିକ୍ ବର୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୧୪) ପବନର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।